

Sygn. akt VIII U 2255/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 marca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Anna Capik-Pater
Protokolant:	Agata Kędzierawska

po rozpoznaniu w dniu 13 marca 2019 r. w Gliwicach

sprawy A. F.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania A. F.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 21 czerwca 2018 r. **nr** (...) - (...)

1. zmienia częściowo zaskarżoną decyzję z dnia 21 czerwca 2018 roku i ustala, że odwołująca A. F. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu w okresie od 28 lutego 2009 roku do 7 lutego 2011 roku, a podstawa wymiaru składek za ten okres wynosi zero złotych;

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz odwołującej kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSR del. Anna Capik-Pater

Sygn. akt VIII U 2255/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 czerwca 2018 r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. działając na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1-3 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 9 ust. 1-1a i 6, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 4, art. 18 ust 8 i 9, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 81 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach z opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych i art. 104 ust. 1 pkt 3, art. 107 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy stwierdził, że ubezpieczona A. F., jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu w okresach od 28 lutego 2009 r. do 7 lutego 2011 r. i od 1 listopada 2015 r. do 1 listopada 2015 r. Organ rentowy wskazał również podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe,

wypadkowe, zdrowotne oraz Funduszu Pracy za ww. okresy. W uzasadnieniu wskazał, że ubezpieczona nie dokonała zgłoszenia do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych oraz naliczonych składek na ubezpieczenia za okres od 28 lutego 2009 r. do 7 lutego 2011 r. oraz w dniu 1 listopada 2015 r. a prowadziła wówczas pozarolniczą działalność gospodarczą, zatem nie spełniła ona warunków do wyłączenia jej z obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej.

Z powyższą decyzją nie zgodziła się ubezpieczona. Ostatecznie zakwestionowała ją częściowo, tj. co do okresu od 28 lutego 2009 r. do 7 lutego 2011 r. Twierdziła, że w tym okresie faktycznie nie prowadziła działalności gospodarczej, zatem nie ma podstawy do objęcia ją za ten okres obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu, a także ustaleniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, wypadkowe, zdrowotne oraz Funduszu Pracy za ww. okresy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona A. F. (z domu B.) urodziła się (...)

W okresie od 4 października 2006 r. do 23 kwietnia 2014 r. prowadziła jednoosobową działalność gospodarczą pod firmą (...). W okresie od 8 lutego 2011 r. do 8 lutego 2013 r. działalność była zawieszona.

Przedmiot prowadzonej przez ubezpieczoną działalności była sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych. Ubezpieczona prowadziła sklep (...) w T.. Działalność nie przynosiła spodziewanych zysków m.in. ze względu na lokalizację sklepu. W 2009 r. usiłowano dokonać kradzieży. Zdarzenia to skutkowało tym, że ubezpieczona postanowiła faktycznie zaprzestać prowadzenia tej działalności.

Z podatkowego księgi przychodów i rozchodów działalność (...) wynika, że w okresie od 2009 r. do 2011 r. przychód oraz wydatki wynosiły 0. Fakt, że ubezpieczona w ww. okresie nie wykonywała transakcji wynika również z deklaracji VAT-7.

Pomimo tego, iż ubezpieczona faktycznie zaprzestała prowadzenia ww. działalności gospodarczej od 28 lutego 2009 r. do 7 lutego 2011 r., to formalnie nie zawiesiła jej prowadzenia w tym okresie.

Ubezpieczona dokonała zgłoszenia do obowiązkowych ubezpieczeń z tytułu prowadzenia ww. pozarolniczej działalności gospodarczej od 15 października 2006 r. do 27 lutego 2009 r.

Z kolei w okresie od 28 lutego 2009 r. do 7 lutego 2011 r. ubezpieczona nie dokonała zgłoszenia do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej.

W dniu 5 marca 2009 r. ubezpieczona złożyła w organie rentowym druk (...) P (...) (za pomocą programu Płatnik), z którego wynika, iż wyrejestrowała się z ubezpieczeń od 28 lutego 2009 r.

Od 11 sierpnia 2014 r. ubezpieczona jest współnikiem w (...). W związku z tym dokonała zgłoszenia do obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego od 11 sierpnia 2014 r. do 31 grudnia 2017 r., a od 1 stycznia 2018 r. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego.

W dniu 30 października 2015 r. ubezpieczona zawarła umowę o pracę z Gabinetem Weterynaryjnym B. Z. i od 2 listopada 2015 r. podjęła tam zatrudnienie w charakterze asystenta lekarza weterynarii. Jednocześnie od 2 listopada 2015 r. do 31 października 2016 r. była zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia jako pracownik.

Niezależnie od powyższego ubezpieczona jest zgłoszona do obowiązkowego ubezpieczenia społecznego z tytułu zatrudnienia jako pracownik u płatnika składek Przychodnia (...) od 1 grudnia 2012 r.

Od 1 stycznia 2018 r. ubezpieczona przebywa na urlopie wychowawczym.

Pismem z 16 maja 2018 r. organ rentowy poinformował ubezpieczoną o wszczęciu z urzędu postępowania w przedmiocie ustalenia obowiązku podlegania przez ubezpieczoną do obowiązkowych ubezpieczeń oraz podstaw wymiaru składek z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej.

Następnie pismem z 13 czerwca 2018 r. organ rentowy zawiadomił ubezpieczoną o zakończeniu ww. postępowania.

W dniu 26 czerwca 2018 r. organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję o treści jak wyżej.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego; podatkowej księgi przychodów i rozchodów z tytułu prowadzenia przez ubezpieczoną działalności gospodarczej za lata 2009-2011, druku (...) P (...), deklaracji VAT-7(k.19); zeznań świadka W. Ś. złożonych na rozprawie w dniu 22 stycznia 2018 r. (k.33-34); zeznań ubezpieczonej złożonych na rozprawie w dniu 22 stycznia 2018 r. (k.34) druku (...) P (...) (k.39).

Sąd dał wiarę zeznaniom świadka W. Ś. uznając je za spójne, logiczne, konsekwentne i wiarygodne. Świadek w okresie spornym świadczył na rzecz ubezpieczonej usługi księgowe, zatem miał wiedzę o sytuacji prowadzonej przez ubezpieczoną działalności gospodarczej, wykonywanych operacjach finansowych, obrotu gospodarczego. Z treści zeznań jednoznacznie wynika, że ubezpieczona w okresie spornych faktycznie nie prowadziła działalności gospodarczej. Zeznania te pokrywają się z zeznaniami ubezpieczonej oraz z dokumentacją zgromadzoną w aktach sprawy, w tym podatkową księgą przychodów i rozchodów za lata 2009-2011, deklaracjami VAT -7 za okres sporny dot. przedsiębiorstwa (...). Wspomnianym dowodom z dokumentów Sąd również dał wiarę w całości. Tym samym wszystkie przeprowadzone w niniejszej sprawie dowody prowadzą do wniosku, że w kwestionowanym okresie, ubezpieczona faktycznie zaprzestała prowadzenia działalności gospodarczej.

W konsekwencji, Sąd uznał, że zgromadzone dowody są kompletne i pozwalają na czynienie na ich podstawie ustaleń co do stanu faktycznego, a następnie na rozstrzygnięcie sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej zasługuje na uwzględnienie. Zaskarżona decyzja jest prawidłowa.

Na wstępie należy wskazać, że obowiązek ubezpieczenia społecznego osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą uregulowany został przepisami ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2019.300 t.j.).

Zgodnie z art. 6 ust.1 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą podlegają obowiązkowi ubezpieczenia emerytalnego i rentowego.

Przymus ubezpieczenia w myśl art. 8 ust. 6 pkt 1 obecnie obowiązującej ustawy dotyczy również osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców lub innych przepisów szczególnych, z wyjątkiem ust. 6a;

Obowiązek ubezpieczenia zgodnie z art. 13 pkt 4 trwa od dnia rozpoczęcia działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności.

Zgodnie zaś z art. 12 ust. 1 osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu.

Przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne stosuje się odpowiednio do składek na Fundusz Pracy (art. 32 ustawy systemowej).

Natomiast po myśli art. 17 w związku z art. 46 ustawy, płatnik składek obowiązany jest według zasad wynikających z przepisów niniejszej ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Rozliczenie składek oraz wypłaconych przez płatnika w tym samym miesiącu świadczeń następuje w deklaracji rozliczeniowej ZUS DRA.

Po myśli art. 47 ustawy płatnik składek przesyła w tym samym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc.

Na podstawie art. 18 ust. 8 omawianej ustawy podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 5, stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek, ogłoszonego w trybie art. 19 ust. 10 na dany rok kalendarzowy. Składka w nowej wysokości obowiązuje od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia danego roku.

Natomiast zgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2 i ust. 3.

Obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą wynika z art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U. z 2015r. poz. 581 ze zm.). Zgodnie z art. 81 ust. 2 podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c, stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 75 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z zysku, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski".

Z kolei na podstawie art. 104 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz.U. z 2015r., poz. 149 ze zm.), osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą jest zobowiązana do opłacania obowiązkowych składek na Fundusz Pracy ustalonych od kwot stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Powyższe obowiązki płatnika składek, wynikają wprost z przepisów ustawy, nie ma zatem potrzeby nakładania na niego takiego obowiązku z drodze decyzji. Przepisy te mają charakter bezwzględnie obowiązujący.

Natomiast w przypadku nie wywiązania się przez płatnika składek ze swojego obowiązku, organ rentowy ma prawo do samodzielnego wydania stosownej decyzji ustalającej wysokość zaległych składek i wezwać do ich opłacenia a następnie do ściągnięcia ich w drodze egzekucji.

Podstawę prawną stanowi tu z art. 83 ust. 1 ustawy, zgodnie z którym ZUS wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności:

- 1) zgłaszania do ubezpieczeń społecznych;
- 2) przebiegu ubezpieczeń;
- 3) ustalania wymiaru składek i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu składek;
- 3a) ustalania wymiaru składek na Fundusz Emerytur Pomostowych i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu tych składek;

4) ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych;

Skarżąca w okresie od 28 lutego 2009 r. do 7 lutego 2011 r., prowadziła działalność gospodarczą na podstawie przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jednolity Dz.U. z 2007r. Nr 155, poz. 1095 ze zm.), która obowiązywała od 21 sierpnia 2004 r. do 30 kwietnia 2018 r.

Zgodnie z pojęciem działalności gospodarczej zdefiniowanym w art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej działalność gospodarcza w rozumieniu tejże ustawy jest to działalność zarobkowa wymieniona w tych przepisach, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.

Zgodnie z poglądem utrwalonym w orzecznictwie, okresem ubezpieczenia osób prowadzących działalność gospodarczą jest przypadający w okresie podlegania obowiązkowi ubezpieczenia okres rzeczywistego prowadzenia tejże działalności (vide: wyrok SN z dnia 14 kwietnia 1999 r., II UKN 570/98, publik. OSNAPiUS z 2000 r. Nr 13, poz. 518; wyrok SN z dnia 31 marca 2000 r., II UKN 257/99, publik. OSNAPiUS z 2001 r. Nr 18 poz. 564). W razie, gdy nie doszło do rozpoczęcia działalności albo wystąpiły przeszkody uniemożliwiające jej prowadzenie, obowiązek ubezpieczenia nie występuje.

Jednocześnie samo pojęcie prowadzenia działalności gospodarczej jest ujmowane szeroko. Mieszczą się w nim nie tylko faktyczne czynności należące do zakresu tej działalności, lecz także czynności zmierzające do zaistnienia takich czynności gospodarczych. Działalność gospodarcza obejmuje także działania przygotowujące, zdobywanie uprawnień, poszukiwanie klientów, oczekiwanie na kolejne zamówienia. Równoznaczna z prowadzeniem działalności gospodarczej jest gotowość do realizacji zadań objętych zakresem konkretnej działalności (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 17 grudnia 2003r., III AUa 1531/03, OSAB 2004/1/51; postanowienie SN z dnia 17 lipca 2003r., II UK 111/03, OSNP 2003/17/1 wkładka).

Należy też zwrócić uwagę, że sam wpis do ewidencji działalności gospodarczej (zarejestrowanie) ma charakter deklaratoryjny. Istnienie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej nie przesądza o faktycznym prowadzeniu tej działalności, ale prowadzi do domniemania prawnego, według którego osoba wpisana do ewidencji jest traktowana jako prowadząca działalność gospodarczą. Domniemanie to może być obalone (por. wyrok SN z dnia 14 września 2007r., III UK 35/07, LEX nr 483284, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 21 marca 2006r., III AUa 2850/04, LEX nr 217125).

„Określenie przez samego przedsiębiorcę daty rozpoczęcia działalności gospodarczej wpisywanej do ewidencji powoduje istnienie domniemania faktycznego, że z tą datą działalność gospodarcza została podjęta i jest prowadzona aż do czasu jej wykreślenia z ewidencji. "Domniemanie faktyczne ma znaczenie dowodowe i może być obalone, co oznacza, iż czasookres prowadzenia działalności gospodarczej wynikającego z wpisu do ewidencji może być korygowany, lecz czynność ta musi być powiązana z wynikami postępowania dowodowego” (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. z dnia 28 stycznia 2009r., (...) SA/Wa (...), LEX nr 489317).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, w pierwszej kolejności należy wskazać, że z ewidencji (...) wynika, że ubezpieczona w okresie od 4 października 2006 r. do 23 kwietnia 2014 r. prowadziła jednoosobową działalność gospodarczą pod firmą (...). Z kolei w okresie od 8 lutego 2011 r. do 8 lutego 2013 r. działalność ta była zawieszona. Informacje te wynikają z wpisów z ewidencji (...). Niemniej jednak w tym miejscu wskazać należy, iż sam wpis do ewidencji działalności gospodarczej (zarejestrowanie) ma charakter deklaratoryjny. Istnienie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej nie przesądza o faktycznym prowadzeniu tej działalności, ale prowadzi do domniemania prawnego, według którego osoba wpisana do ewidencji jest traktowana jako prowadząca działalność gospodarczą. Domniemanie to może być obalone (por. wyrok SN z dnia 14 września 2007r., III UK 35/07, LEX nr 483284, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 21 marca 2006r., III AUa 2850/04, LEX nr 217125).

Z kolei zaskarżona decyzja obejmuje okresy od 28 lutego 2009 r. do 7 lutego 2011 r. i od 1 listopada 2015 r. do 1 listopada 2015 r. Orzeczenie to zostało zaskarżone przez ubezpieczoną jedynie częściowo, tj. co do okresu od 28 lutego 2009 r. do 7 lutego 2011 r. Tym samym tylko i wyłącznie ten okres podlegał badaniu w niniejszym postępowaniu.

Z przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego wynika, iż w spornym okresie ubezpieczona faktycznie nie prowadziła działalności gospodarczej. Wskazują na to nie tylko jej zeznania, ale także zeznania świadka w osobie W. Ś., która prowadziła usługi księgowe na rzecz ubezpieczonej. Ponadto znajduje to również swoje potwierdzenie w informacjach znajdujący się w księdze przychodów i rozchodów działalności (...) za lata 2009-2011, z której wynika, iż przychody oraz wydatki wynosiły 0, oraz deklaracjach VAT 7, zgodnie z którymi w okresie spornym działalność ta nie generowała obrotu. Co więcej, zauważyć należy, że w dniu 5 marca 2009 r. ubezpieczona złożyła w organie rentowym druk (...) P (...), z którego wynika, iż wyrejestrowała się z ubezpieczeń od 28 lutego 2009 r. Wszystkie te okoliczności wskazują na to, że w kwestionowanym przez ubezpieczoną okresie, faktycznie nie prowadziła ona działalności gospodarczej. W związku z tym, nie podlega ona w tym okresie obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowego, a podstawa wymiaru składek za ten okres wynosi zero.

Odnosząc się do natomiast do podniesionego przez ubezpieczoną zarzutu przedawnienia, podnieść należy, iż rację ma organ rentowy, iż dotyczyć on może decyzji określającej stan zadłużenia, a nie decyzji dotyczącej podleganiu ubezpieczeniom społecznym i ustalenia podstawy wymiaru składek. Podkreślić należy bowiem, że przedawnienie roszczeń majątkowych musi dotyczyć roszczeń na tyle precyzyjnie określonych, aby nie było wątpliwości co do wskazania ich wymiaru. Z tych też względów zarzut ten należy uznać za chybiony.

Mając na uwadze powyższe, Sąd na podstawie art. 477¹⁴§2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego i orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 98 §1 i §3 kpc w zw. z §9 ust.2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804), zasądzając od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Podkreślić należy, że zaskarżona decyzja wprawdzie dotyczyła kwestii podlegania ubezpieczeniom i podstawy wymiaru składek, lecz postępowanie koncentrowało się wokół kwestii podlegania ubezpieczeniom. Wskazać również należy, iż podstawa wymiaru składek wynika z obowiązku podlegania ubezpieczeniom, zatem jeżeli w jakimś okresie osoba nie podlegałaby ubezpieczeniom, to podstawa wymiaru składek wynosiłaby zero. Taka też sytuacja miała miejsce w niniejszym postępowaniu. W związku z tym, Sąd orzekł o kosztach zastępstwa procesowego w oparciu o stawkę odpowiadającą sprawom dotyczącym podleganiu ubezpieczeniom społecznym i orzekł jak w pkt 2 sentencji wyroku.

(-) SSR del. Anna Capik-Pater